

ΣΕΛΙΔΑ 1
ΛΕΥΚΗ

ΣΕΛΙΔΑ 2
ΛΕΥΚΗ

ANNH ZABITΣANOY

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2013

ΣΕΛΙΔΑ 4
ΛΕΥΚΗ

Ενδοσκοπικές αποδόσεις πολιτισμών στη χαρακτηριστική της Αννής Ζαβιτσάνου

Η καινούργια «σοδειά» έργων της φίλης μου Αννής Ζαβιτσάνου, εκτελεσμένων από το 2009 και μετά, παρουσιάζει μία αναμενόμενη συνέχεια σε πολλά επίπεδα της δημιουργικής διαδικασίας της. Αναμενόμενη συνέχεια γιατί οι συνθήκες δημιουργίας, αλλά και οι προσωπικές της συμβάσεις παραμένουν οι ίδιες και εξακολουθούν να αποτελούν το έναυσμα για δημιουργία, τροφοδοτώντας τον δημιουργικό της οίστρο.

Τα έργα, όπως και τα προηγούμενα, έχουν την απαρχή τους στα οργανωμένα, με μελέτη και προετοιμασία, μακρινά ταξίδια, που η Αννή πραγματοποιεί συστηματικά με τον σύντροφο της ζωής της Φώντα Ζαβιτσάνο.

Ασία, Λατινική Αμερική, Αφρική, εξωτικά μέρη, άπιαστα για τον πολύ κόσμο, όπως Μπουτάν, Ινδία, Βόρνεο, Νεπάλ, Κολομβία, Βραζιλία, Τόνγκο, Μπενίν, Ρουάντα, Βιρούνγκα, Λάος. Στα ταξίδια αυτά η καλλιτέχνης διατηρεί ημερολόγια καθημερινής καταγραφής των ταξιδιωτικών εντυπώσεων, με σχέδια, σκίτσα και φωτογραφίες, που αποτυπώνουν τα ερεθίσματα, τις εικόνες, τις εκπλήξεις, τις αναπάντεχες ανακαλύψεις.

Σ' αυτό το είδος των *camets de voyage* συγκρατεί την ουσία, την ιδιαίτερη αίσθηση των τόπων, των τοπίων, των ανθρώπων, των ζώων, της φύσης, αποδίδοντας κυρίαρχες λεπτομέρειες της καθημερινότητας ξεχωριστών, εξωτικών και ανόμοιων πολιτισμών, με έντονο το στοιχείο της διαφορετικότητας.

Μέθοδος της δημιουργίας της λοιπόν εξακολουθεί να είναι η συγκράτηση εικόνων-εντυπώσεων, η επιλεκτική σχηματοποίηση συνθέσεων, η ζωγραφική απόδοση σε μεταλλική επιφάνεια και η εκτέλεση της βαθυτυπίας.

Η επιλογή ως κυρίαρχου εκφραστικού μέσου «ασυνεχών» τεχνικών, όπως η χαρακτηριστική και πρόσφατα το ψηφιδωτό, με την επίπονη, χρονοβόρα και αργή εκτέλεση, αποτελεί μία ακόμα συνέχεια. Η μόνη διαφοροποίηση, ως προς

τις προηγούμενες δουλειές είναι πως αφού ασκήθηκε, ερεύνησε περιηγήθηκε πρακτικά σε όλων των ειδών τις τεχνικές της χαρακτικής, από παλαιότερες έως πιο σύγχρονες, επέλεξε και επικεντρώθηκε κυρίως στην οξυγραφία και εν μέρει στην μεταξοτυπία, εγκαταλείποντας την ξυλογραφία και την αναγλυφοτυπία της, όπου οφείλουμε να παρατηρήσουμε πως είχε δώσει πολύ προσωπικές δημιουργίες. Η καλλιτέχνις αισθάνεται ότι την εκφράζει, την ευχαριστεί να δουλεύει την βαθυτυπία στο μέταλλο, δημιουργώντας αργά και σταθερά μία αντίστροφη προς το τύπωμα εικόνα. Μέσα από τα καινούργια έργα μπορούμε να παρατηρήσουμε την συνέχεια, την συνέπεια, την εξέλιξη, την άνεση και την απόλυτη ταύτιση με την τεχνική της.

Τα θέματά της αποτελούν αναγωγές με απλή μνεία κάποιου ιδιαίτερου στοιχείου κάθε ξεχωριστού πολιτισμού. Με την επιλογή ενός στοιχείου σχηματοποιεί την φευγαλέα εντύπωση της εικόνας, εσωκλείοντας και μαρτυρώντας τη γνώση της ιστορίας, τον σεβασμό στην παράδοση, την θρησκεία, την ιστορία, τα ήθη και τα έθιμα του τόπου. Ο εμφανής αυτός σεβασμός στην παράδοση του τόπου αποτελεί κυρίαρχο στοιχείο της τέχνης της, ενώ η επικέντρωση σε κάποια λεπτομέρεια της καθημερινότητας προσλαμβάνει πολύ προσωπικά χαρακτηριστικά, ξεφεύγοντας από μία απλή απόδοση και καταγραφή εθνολογικού περιεχομένου.

Οι εικονογραφικές επιλογές καθώς και οι συνθέσεις της στηρίζονται στο διπτό συνδυασμό του συνολικού, του γενικού - του όλου - ενός τόπου και του απλού, καθημερινού - του μέρους – του συγκεκριμένου τόπου, πάντα με κυρίαρχο το προσωπικό, υποκειμενικό κριτήριο εστίασης. Ο συνδυασμός εικονογραφικών επιλογών και συνθέσεων αποτελεί ενδεχομένως το πιο ενδιαφέρον και προσωπικό στοιχείο της τέχνης της. Παρατηρώντας ορισμένα έργα εύκολα διαπιστώνονται όλα τα προαναφερθέντα επιμέρους στοιχεία.

Ας εξετάσουμε σε ορισμένα χαρακτηριστικά έργα το εικονογραφικό πλαίσιο και τις επιλεγμένες λύσεις στις συνθέσεις. Ένα πολύ σημαδιακό έργο, του 2011, ίσως το πιο αντιπροσωπευτικό των χαρακτηριστικών της δημιουργίας της, είναι αυτό με τη διαλογιζόμενη γυναίκα του Μπουτάν. Ψηλά στον ορίζοντα ένας βουδιστικός ναός και τα «μάτια» του Βούδα. Η αριστερή πλευρά κατακλύζεται από κρεμασμένες σημαίες προσευχής, ενώ στη δεξιά πλευρά μία καθισμένη, τυλιγμένη γυναίκα βρίσκεται σε κατάσταση διαλογισμού. Δεξιά της ένας φαλλός σε πλήρη έξαρση. Η επιλογή των επιμέρους στοιχείων με νύξεις και απλούς, σχηματοποιημένους συμβολισμούς αποδίδει, ερμητικά και λιτά, έναν ολόκληρο κόσμο.

Η πρώτη νύξη, του ναού και της παρουσίας του Βούδα, ψηλά στον ορίζοντα, αποτελεί το απείκασμα της πίστης πως στις κορυφογραμμές των βουνών κατοικούν τα πνεύματα και οι θεοί, και ως εκ τούτου απαγορεύεται να τις επισκεφτούν οι κάτοικοι και οι επισκέπτες. Η δεύτερη νύξη, αφορά το θρησκευτικό αίσθημα με την πληθώρα από σημαίες προσευχής των ανθρώπων. Το τρίτο στοιχείο, η γυναίκα του ταντρικού βουδισμού αποτυπώνει το αίσθημα του διαλογισμού και της πνευματικότητας. Το τέταρτο στοιχείο, του φαλλού, με αμεσότητα, αυθορμητισμό και αφέλεια, αποκαλύπτει την πεποίθηση πως η επαφή με το θείο γίνεται μέσω της ηδονής. Μια συνολική σύνθεση θρησκευτικότητας που η Αννή αποδίδει με πολύ προσωπικά ευρήματα.

Ένα άλλο ενδιαφέρον έργο του 2012, με μία χαρακτηριστική σκηνή από την Ινδία, παρουσιάζει, κατά την καλλιτέχνη, δύο ομορφιές της Ινδίας, την τίγρη και την ινδή γυναίκα. Σε μία ενδιαφέρουσα σύνθεση, με θέαση από ψηλά, δύο καθιστές ανακούρκουδα γυναίκες με τα πανέρια τους, πλένουν τα ρούχα. Στα αριστερά, σε μεγαλύτερη κλίμακα μία τίγρη, ατενίζει το θεατή. Στο κέντρο, στο νερό, σαν να έπεσε ένα βότσαλο και σχηματίστηκε ο χάρτης της Ινδίας. Επιπλέον, σε επίπεδο τεχνικής, μπορούμε να παρατηρήσουμε μία απόλυτα ελεγχόμενη τεχνική, όπου όλα είναι εκτελεσμένα στο χέρι.

Μία άλλη σύνθεση, του 2011, από το Μπουτάν, με τα χαρακτηριστικά κτίρια στο βάθος, μια ηλικιωμένη με το εγγόνι της στα αριστερά και μία νέα γυναίκα που βγάζει νερό από το πηγάδι. Απλές καθημερινές σκηνές. Ο εύληπτος τίτλος της, Κάρμα, σαφώς αναφέρεται στη μοίρα της γυναίκας. Μία σκηνή από το Βόρνεο συμπυκνώνει φύση, παράδοση, θρησκεία, έθιμα, ιστορία. Ένα σμήνος από τεράστιες νυχτερίδες σκοτεινιάζουν τον ουρανό. Ένας ρυγχοειδής πίθηκος, που στην παράδοση, οι ντόπιοι παρομοίασαν με τους νεόφερτους Ολλανδούς, όταν τους πρωτοαντίκρισαν στα μέρη τους. Δύο παιδάκια καίνε θυμιάματα. Το ξυρισμένο κεφάλι του ενός υποδηλώνει το γεγονός πως το έχουν τάζει.

Το παρελθόν με το παρόν, σε μία αρμονική συνύπαρξη, παρατηρείται σε όλα της τα έργα, σαν ένα ακόμη υπόστρωμα, όπως στο έργο του 2012, με τον σύγχρονο Κολομβιανό καρναβάλι (εκτελεσμένο σε δύο εκδοχές σε πράσινο και μπλε), που χαιρετά τον θεατή, ενώ τριγύρω ξεπετιούνται παντού αγαλματίδια από προκολομβιανές θεότητες και κάπου σχηματοποιείται η είσοδος του τάφου. Θρησκεία και παράδοση με αναγωγική απλότητα.

Η Αννή Ζαβιτσάνου συγκρατεί και αναπαράγει ότι την συνεπαίρνει, την συγκινεί και την αγγίζει. Σε μια σύνθεση

του 2011, απεικονίζει μία συνηθισμένη σκηνή από το Λάος, όπου το πρωί, ιερείς ντυμένοι με πορτοκαλί ρούχα, κρατώντας κατσαρόλες, ζητούν την τροφή τους, τροφή που οι άνθρωποι τους την προσφέρουν απλά με τις χούφτες τους. Ο ελέφαντας στα δεξιά, που παρατηρεί ήρεμα την όλη διαδικασία, αποτελεί, μέρος της θρησκευτικότητάς τους. Η δημιουργικότητα και η ελευθερία του καλλιτέχνη, η δύναμη της προσωπικής ερμηνείας, της οικειοποίησης και της δυνατότητας μετάλλαξης, την ωθούν να μεταφέρει το πορτοκαλί των ενδυμάτων των ιερέων, στον ουρανό που φωτίζει τη σύνθεση.

Σε κάποιες συνθέσεις από το Τόνγκο ή το Μπενίν εμφανίζονται επαναλαμβανόμενα μοτίβα, όπως αυτό του αφρικανού με τα γυριστά κέρατα και τα ταφικά ειδώλια, στοιχείο αποτρεπτικό για τα κακά πνεύματα. Στο Τόνγκο, το θέμα είναι τα βουντού, οι μαγικές τελετές. Τα ειδώλια που αποτελούν το αφρικάνικο πνεύμα που ταξίδεψε και πήγε στη Βραζιλία. Η ίδια αναφορά στο Μπραζίλ. Τα καράβια και τα αγαλματίδια που ξέβρασε το κύμα, υπονοούν τον άνθρωπο που ταξίδεψε και μετέφερε το αφρικάνικο πνεύμα. Και πάλι το παλιό, η παράδοση και το καινούργιο, όπου το σύγχρονο αποδίδεται με τους τρεις μουσικούς.

Στο Νεπάλ κοντά στα Ιμαλάια, η Ανή, σαν από μια εσωτερική ανάγκη φωτογραφίζει αδιάκοπα γιαγιάδες. Η «συγχρονότητα», πέρα από κάθε έννοια μεταφυσικής, αντίθετα ως καθαρή έννοια της φυσικής, ενδέχεται να ερμηνεύει την συγκυρία, όπου την ίδια αυτή στιγμή πληροφορείται πως θα γίνει και η ίδια γιαγιά για πρώτη φορά. Έτσι, δημιούργησε το έργο Στη Στέγη του Κόσμου, με τις δύο γιαγιάδες, όπου η μία, με φυσικότητα, στήνει αυτοσχέδια σκηνή για το μικρό εγγονάκι της.

Τέλος, οι τέσσερεις όμορφοι και εκφραστικοί γορίλλες, από τη Ρουάντα, με τα πλατανόφυλλα, ολοκληρώνουν την εικονογραφική ποικιλία των χαρακτηρισμών της Ανή. Εδώ η καλλιτέχνης εφάρμοσε μια τεχνική με μαλακά βερνίκια και ταυτόχρονα, χρησιμοποίησε το ίδιο το αποτύπωμα των φύλλων.

Μέσα από την ιδιαίτερη εικονογραφία ο θεατής βυθίζεται σε μία περιήγηση σε κόσμους μαγικούς, με προσωπικές μυθοπλασίες, επικεντρώσεις και ερμηνείες της καλλιτέχνης. Ένα άλλο ενδιαφέρον στοιχείο, είναι πως εικόνα και τεχνική βρίσκονται σε μία ιδιαίτερη «συνεύρεση», όπου συχνά εφαρμόζει το συναίσθημα της εικόνας, με τονικές διαβαθμίσεις, με τονικές μεταβάσεις.

Στην τελευταία «σοδειά» προσμετρούνται και ολιγάριθμα ψηφιδωτά, εξαιρετικής ποιότητας και απόδοσης, με απο-

κλειστικό θέμα τα ξεχωριστά κτίσματα της Υεμένης, που άλλοτε η καλλιτέχνης απέδωσε σε χαρακτηριστικά, σαν ψυχογραφίες κτιρίων. Με ξεχωριστό μέσο, αυτό του ψηφιδωτού, η Αννή αποτίει, για μια ακόμη φορά, φόρο τιμής στην ιδιαίτερη αρχιτεκτονική παράδοση της Υεμένης.

Απόδοση συναισθημάτων, κυρίαρχες σχηματοποιήσεις, αναγωγές, συμβολισμοί είναι τα εργαλεία της τέχνης της καλλιτέχνης. Τα έργα της αποτελούν ενδοσκοπήσεις ιστορικού, πολιτισμικού, εθνολογικού, αρχαιογνωστικού περιεχομένου, με μεγάλο σεβασμό στη διαφορετικότητα και έντονα προσωπικές ερμηνείες.

Δρ. Λίνα Τσίκουτα – Δειμέζη

Ιστορικός τέχνης

Επιμελήτρια της Εθνικής Πινακοθήκης

«Chaque homme porte en lui un monde composé de tout ce qu'il a vu et aimé, et ou il rentre sans cesse, alors même qu'il parcourt et semble habiter un monde étranger».

Fr. R. de Chateaubriand, «Voyage en Italie».

«Κάθε άνθρωπος φέρνει μέσα του έναν κόσμο σύνθετο απ' όλα όσα είδε και αγάπησε και στα οποία επιστρέφει αδιάκοπα, ενώ ταυτόχρονα διατρέχει και φαίνεται να κατοικεί έναν ξένο κόσμο».

Φρ. Ρ. Σατωμπριάν, «Ταξίδια στην Ιταλία».

Έχω δει πολλά φωτογραφικά βιβλία, από εξερευνήσεις σε μακρινούς και δυσπρόσιτους τόπους, όπου η φροντίδα για την εντύπωση της πρωτότυπης ανακάλυψης είναι προτεραιότητα καθώς τα ταξίδια έχουν γίνει ένα νέο επάγγελμα και μία νέα θρησκεία. Οι αμέτρητες περιπέτειες και λεπτομέρειες από διαδρομές χιλιάδων χιλιομέτρων παρουσιάζονται σαν αξιόλογα και μοναδικά περιστατικά και δυσκολεύεται πολύ ο θεατής να εκτιμήσει την αξία της μαρτυρίας τους.

Η Αννή Ζαβιτσάνου ταξιδεύει φωτογραφίζοντας ή φωτογραφίζει ταξιδεύοντας.

Οι φωτογραφίες της είναι ένας πολύτιμος θησαυρός από αναμνήσεις και αφηγήσεις συναισθημάτων και όχι εντυπώσεων. Θα έλεγε κανείς ότι η εξερεύνηση της δεν γίνεται μόνο σε μήκος αλλά και σε βάθος. Η τέχνη γεφυρώνει τα συναισθήματά με τα ταξίδια και τις αναμνήσεις, τον εσωτερικό της κόσμο με την «ξένη» πραγματικότητα.

Έτσι, γίνεται το πέρασμα μεταξύ των δύο κόσμων, το τοπίο και ο άνθρωπος συναντιούνται, και αποκαλύπτεται η κοινή τους λογική. Οι ιθαγενείς με τις περίτεχνες στολές, οι ψαράδες που στα δίχτυα τους έχουν προγονικά ειδώλια οι Βρα-

ζιλιάνοι μουσικοί και οι όμορφες Ινδές, οι γυναίκες που φροντίζουν για την τροφή, και τα παιδιά, κυρίως τα παιδιά, με τα ευτυχισμένα τους χαμόγελα που κοιτάνε με τρυφερότητα τον φακό, μου μεταφέρουν αισθήματα αλληλεγγύης σε ένα κόσμο γεμάτο γοητεία, έναν κόσμο που βρίσκεται βαθιά μέσα της και ανασύρει ανάλογα με την περίπτωση. Οι ιστορίες για τους προγόνους, οι τελετουργικές μάσκες που διώχνουν τα κακά πνεύματα, οι κυνηγοί κεφαλών, τα διονυσιακά στοιχεία των καρναβαλιών με την αφρικανική μουσική και την έκταση που ακολουθεί, τα μάγια, οι σφαγές ζώων για να εξορκίσουν τον φόβο του θανάτου, και ο σιωπηλός κόσμος των βουδιστών μοναχών, συνυπάρχουν με το εσωτερικό της ψάξιμο και βρίσκουν «έκφραση» στα χαρακτηριστικά τους και τα ψηφιδωτά.

Δημιουργεί έναν μη πραγματικό χώρο, όπου οι άνθρωποι, τα σπίτια και τα ζώα, σε αλλόκοτα και μη συμβατικά μεγέθη στροβιλίζονται προς τα πάνω, σε ένα άνοιγμα προς τον ουρανό και το θείο στοιχείο.

Να είναι άραγε το θεικό στοιχείο που την απασχολεί ή η συγγένεια των ανθρώπων μεταξύ τους; Οι ομοιότητες στα συναισθήματα ή η επιστροφή στους προγόνους και την αρχέγονη αναζήτηση; Εκλεκτικές συγγένειες, έτσι θα ονόμαζα μερικά από τα έργα της, χαρακτηριστικά και ψηφιδωτά.

Ψηφιδωτά με ψηφίδες ταξιδιών, ονείρων, αρωμάτων και συναισθημάτων.

Αναμνήσεις που με την μορφή της Τέχνης αφήνονται στην φυσική τους ροή, ανασύρονται από την λήθη χωρίς να φθαρούν και δημιουργούν έναν στέρεο κόσμο. Χρωματικοί συνδυασμοί παρμένοι μέσα από όλα τα μέρη που ταξίδεψε αλλά, κυρίως από μέσα της. Το πολύ προσωπικό της σχέδιο διαμορφώνει τον χώρο μέσα στον οποίο κινείται και η μορφή των έργων, απόλυτα δεμένη με τα συναισθήματα, σαν μια μελωδική φωνή σειρήνας μας μεταφέρει τα βαθιά αισθήματα αλληλεγγύης, ευγνωμοσύνης και αγάπης που αποτυπώνονται στα χαρακτηριστικά και στα ψηφιδωτά της.

Δάφνη Αγγελίδου

Αν. Καθηγήτρια της ΑΣΚΤ

Πριν λίγα χρόνια επικρατούσε η αντίληψη ότι το μέλλον της εικαστικής έκφρασης ανήκει πλέον στις νέες τεχνολογίες και ιδιαίτερος στο τότε απανταχού παρόν video.

Σήμερα, όπου το video στην αναλογική του μορφή ανήκει πλέον στο παρελθόν και η ηλεκτρονική εικόνα έχει γίνει καθολικό αγαθό, εκδηλώνεται μια στροφή των νέων δημιουργών στις κλασικές μορφές εικαστικής έκφρασης.

Η Χαρακτική, που τόσες φορές θεωρήθηκε νεκρή, ζει τώρα μια παγκόσμια αναγέννηση.

Ίσως το νέο ενδιαφέρον των καλλιτεχνών για τη Χαρακτική να σχετίζεται άμεσα με την εξοικείωση που διαθέτουν στον χειρισμό των σύγχρονων media. Η Χαρακτική είναι άλλωστε επίσης ένα medium και μάλιστα το πρώτο στην εξέλιξη του παγκόσμιου πολιτισμού. Είναι το medium δημιουργίας εντύπων, εικόνων και κειμένων σε ένα μεγάλο αριθμό αντιτύπων. Εδώ βρίσκεται και η διαφορά της εικαστικής διαδικασίας μεταξύ ζωγράφου και χαρακτή. Ενώ ο ζωγράφος δημιουργεί άμεσα έργο, ο χαρακτή δημιουργεί τη μήτρα από την οποία, μετά από εκτύπωση, θα προκύψουν τα πρωτότυπα έντυπα έργα – δηλαδή τα χαρακτικά.

Τι έχει αλλάξει όμως στη συμπεριφορά των νέων καλλιτεχνών απέναντι στην Χαρακτική; Μα φυσικά η αντιμετώπιση της σαν medium δημιουργίας εικαστικών έργων με ιδιαίτερη εκφραστική προσωπικότητα και όχι πολλαπλών αντιτύπων όπως ήταν στο παρελθόν. Είναι πλέον συχνό το φαινόμενο ύπαρξης ενός χαρακτικού έργου σε ένα και μοναδικό αντίτυπο. Ιδιαίτερος η βαθυτυπία με τις απεριόριστες εκφραστικές της δυνατότητες χρησιμοποιείται σήμερα για τους πλέον ακραίους εικαστικούς πειραματισμούς.

Αλλά τι είναι ακριβώς βαθυτυπία; Είναι μια εκτυπωτική μέθοδος με την οποία ο καλλιτέχνης δημιουργεί σε μια λεία μεταλλική συνήθως πλάκα πάχους 3-5 χιλιοστών σχισμές και κοιλώματα με τη βοήθεια μηχανικών ή χημικών μέσων και μεθόδων. Σ' αυτές τις σχισμές και τα κοιλώματα εισχωρεί το εκτυπωτικό μελάνι για να μεταφερθεί κατά την εκτύπωση

με υψηλή πίεση στο χαρτί. Η καλλιτεχνική βαθυτυπία ονομάζεται συχνά χαλκογραφία γιατί το πρώτο μέταλλο που χρησιμοποιήθηκε στην βαθυτυπία ήταν ο χαλκός. Σήμερα οι καλλιτέχνες χρησιμοποιούν μια πλειάδα υλικών που δεν ανήκουν απαραίτητα στην οικογένεια των μετάλλων.

Οι καλλιτέχνες στις αρχές του 20ου αιώνα έπρεπε να κοιτάξουν βαθιά στους πολιτισμούς της Αφρικής, της Ωκεάνιας κτλ., για να δουν τον πλούτο που υπήρχε στην εικαστική τους έκφραση. Έτσι γεννηθήκαν τα κινήματα του Κυβισμού, του Εξπρεσιονισμού, του Σουρεαλισμού που χαρακτήρισαν το μοντερνισμό και γενικότερα την Τέχνη του 20ου αιώνα.

Αυτή την παράδοση συνεχίζει με το χαρακτηριστικό της έργο η Αννή Ζαβιτσάνου. Οι έγχρωμες χαλκογραφίες της είναι το εικαστικό απόσταγμα από τα ταξίδια της στον Τρίτο Κόσμο και την Αμερικανική ήπειρο.

Η Αννή Ζαβιτσάνου δεν κάνει τουρισμό με την γνωστή έννοια του όρου αλλά καλά οργανωμένα ταξίδια με σκοπό την πολιτισμική διερεύνηση και αισθητική μελέτη κοινοτήτων ανθρώπων που φέρουν ακόμη αναλλοίωτη την πολιτιστική τους κληρονομιά και τέχνη. Γι' αυτό τα χαρακτηριστικά της δεν διαθέτουν φολκλορικά στοιχεία αλλά είναι αισθητικές προσεγγίσεις σε εξωευρωπαϊκές αξίες και εικόνες.

Εκτός από την αισθητική ιδιαιτερότητα που χαρακτηρίζει τις συνθέσεις των έργων της, αυτά εμπεριέχουν ένα ισχυρό μήνυμα: ότι όλοι οι πολιτισμοί είναι ισότιμοι όπως και οι άνθρωποι που ζουν σ' αυτούς. Η Αννή Ζαβιτσάνου θεωρεί απαραίτητη την ύπαρξη της ήδη υπάρχουσας πολιτισμικής πολυμορφίας και της διατήρησής της. Η ομορφιά των χαρακτηριστικών της το αποδεικνύει με τον καλύτερο τρόπο.

Μιχάλης Αρφαράς

Καθηγητής

στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών

ΧΑΡΑΚΤΙΚΑ

Χαρακτικό έργο
με την μέθοδο της οξυγραφίας
σε 10 αντίτυπα.
Το θέμα του είναι εμπνευσμένο
από τις προκολομβιανές
θεότητες του Τιεραντέντρο
αλλά και το σύγχρονο
πρόσωπο της Κολομβίας.
Διάσταση 33x40 εκ.

Engraving using oxygraphy;
printed in 10 copies.
The idea is inspired
by the pre-Colombian
deities of Tierradentro
as well as modern Colombia.
Dimensions: 33x40 cm.

Χαρακτικό έργο
με τη μέθοδο της οξυγραφίας
σε 10 αντίτυπα.
Το θέμα του είναι εμπνευσμένο
από τις παγανιστικές γιορτές
που γίνονται την εποχή
της Ξηρασίας στον Άγιο Ιγνάσιο
της Βολιβιανής Αμαζονίας.
Διάσταση 33x40 εκ.

Engraving using oxygraphy
in 10 copies.
The concept is inspired
by the paganist celebrations
reenacted at San Ignacio of
Bolivian Amazonia.
Dimensions 33x40 cm.

Χαρακτικό έργο
με την τεχνική
της οξυγραφίας
και θέμα το δεσμό
που συνδέει
την Αφρική και
την Βραζιλία.
Διάσταση:
30x50 εκ.

Engraving using
the technique of
oxygraphy. The
narrative revolves
around the ties of
Africa with Brazil
Dimensions:
30x50 cm.

Στις ακτές της Γκάνα κάποτε ανθούσε το δουλεμπόριο. Σήμερα φιλήσυχοι ψαράδες δουλεύουν ακούραστοι, προσφέροντάς μας εικόνες από μίαν άλλη εποχή.

Οξυγραφία
με θέμα τις
Αφρικάνικες ρίζες
της Βραζιλάνικης
μουσικής.
Διάσταση:
30x40 εκ.

Oxygraphy
depicting
the African roots
of Brazilian
music.
Dimensions:
30x40 cm.

Χαρακτικό έργο με την τεχνική της οξυγραφίας και θέμα το Καντομπλέ "Cadomblé", το σημερινό απόηχο της αφρικάνικης κουλτούρας στην βραζιλιάνικη θρησκευτική πίστη.
Διάσταση: 30x40 εκ.

Engraving using the oxygraphy depicting the Cadomblé, the contemporary take of African influence in Brazilian religious beliefs.
Dimensions: 30x40 cm.

Οξυγραφία και μαλακό
βερνίκι σε τσίγκο
Χαρακτικό έργο
με την τεχνική του μαλακού
βερνικιού σε συνδυασμό
με την οξυγραφία επάνω
σε τσίγκινη πλάκα
και εικαστική αφετηρία
την ανεπανάληπτη εμπειρία
της επαφής με τον ορεινό γορί-
λα στα βουνά
της Ρουάντας.
Αριθμός αντιτύπων: 10.
Διάσταση: 35x50 εκ.

Oxygraphy and
soft varnish on zinc
Etching using the soft varnish
technique in combination
with oxygraphy on
a zinc plate inspired
by the unparalleled
experience of coming into
contact with the Rwanda's
mountain gorillas.
Number of copies: 10.
Dimensions: 35x50 cm

Από το 1966 έως το 1985 που δολοφονήθηκε από αγνώστους στη Ρουάντα η Νταϊάν Φόσυ (Dr. Dian Fossey zoologist 1932-1985) αφιέρωσε κυριολεκτικά τη ζωή της στην προστασία του ορεινού γορίλα που ζει ανάμεσα σε τρεις χώρες, το Κόνγκο, την Ουγκάντα και την Ρουάντα. Η ταινία «Γορίλες στην ομίχλη» αναφέρεται σ' αυτήν την σπουδαία γυναίκα. Η θυσία της δεν πήγε χαμένη.

Σήμερα ο ορεινός γορίλας στην Ουγκάντα και στην Ρουάντα απολαμβάνει την προστασία των κυβερνήσεών τους. Το πρόγραμμα «ορεινός γορίλας» που ιδρύθηκε το 1979, καθιέρωσε τον οικότουρισμό ως μέσο προστασίας του, και το κυριότερο τόνωσε την εθνική υπερηφάνεια στους τόσο δοκιμασμένους κατοίκους αυτών των χωρών.

Έγχρωμη
μεταξοτυπία
με θέμα
τα χωριά
των Σόμπα
στο Τόγκο.
Διάσταση
30x40 εκ.

Colour
screen-printing
depicting
the villages of
Somba at Togo.
Dimensions:
30x40 cm.

Χαρακτικό έργο
με μικτή τεχνική,
μεταξοτυπία
και οξυγραφία
έγχρωμη,
εμπνευσμένη
από τον μάγο
σε χωριό
του Τόγκο.
Διάσταση:
30x40 εκ.

Engraving
performed in
combined
technique
of screen
printing and
colour
oxygraphy
inspired
by the
witchdoctor
of a Tongan
village.
Dimensions:
30x40 cm.

Οξυγραφία, ακουατίντα
και μαλακό βερνίκι επάνω
σε πλάκα από τσίγκο.
Χαρακτικό έργο τυπωμένο
από δύο διαφορετικές πλάκες.
Η τεχνική που χρησιμοποιήθηκε
είναι: το μαλακό βερνίκι,
η οξυγραφία και η τίντα.
Το θέμα του έργου είναι
εμπνευσμένο από
τον ορεινό γορίλα
που ζει προστατευμένος
στα βουνά της Ρουάντας
του Κόνγκο και της Ουγκάντας.
Αριθμός αντιτύπων: 10.
Διάσταση: 20x25 εκ.

Oxygraphy, aquatinta
and soft varnish on a zinc
plate. Etching printed
from two different plates.
The technique used was that of:
soft varnish, oxygraphy
and tinting. The depiction
was inspired by
the mountain gorilla
that lives protected in the
Rwanda, Congo and Uganda
mountains.
Number of copies: 10.
Dimensions: 20x25 cm.

Χαρακτικό έργο
με την τεχνική
της οξυγραφίας,
εμπνευσμένο
από τον μάγο
στο Τόγκο
που παίζει με
τον θάνατο.
Διάσταση:
30x40 εκ.

Engraving using
the oxygraphy,
inspired by
the Tongo
witch doctor,
who plays
with death.
Dimensions:
30x40 cm.

Χαρακτικό έργο
με την τεχνική
της οξυγραφίας
εμπνευσμένο
από το Τζαμί
στην Λαραμπά-
γκα της Γκάνα.
Διάσταση:
16x21 εκ.

Engraving using
oxygraphy
inspired by the
Larabanga
mosque in
Ghana.

Dimensions:
16x21 cm

Οξυγραφία και
ακουατίνα με θέμα
το Βουντού στο Μπενίν
της Αφρικής
(ex Libris αφιερωμένο
στον Κώστα Τζιωτάκης).
Διάσταση 10x13 εκ.

Oxygraphy and
aquatinta depicting
the voodoo at Benin
in Africa
(ex Libris dedicated
Kostas Tziotakis).
Dimensions: 10x13 cm.

Χαρακτικό έργο με
την μέθοδο της οξυγραφίας,
τυπωμένο σε 10 αντίτυπα.
Το θέμα του είναι
εμπνευσμένο από τη σπάνια
πανίδα στη ζούγκλα
του Βόρνεο, τις πολυπληθείς
τεράστιες νυχτερίδες
αλλά και τον μοναδικό
ρυχοειδή πίθηκο.
Διάσταση 33x40 εκ.

Engraving using oxygraphy;
printed in 10 copies.
The idea is inspired
by the rare fauna
of the Borneo jungle, the
abundance of huge bats
and the unique
proboscis monkey.
Dimensions: 33x40 cm.

Χαρακτικό έργο με την μέθοδο της οξυγραφίας, τυπωμένο σε 10 αντίτυπα. Το θέμα του είναι εμπνευσμένο από τους περίφημους κυνηγούς κεφαλών που ζούσαν στις ζούγκλες του Βόρνεο. Σήμερα ζουν ειρηνικά τιμώντας με γιορτές το παρελθόν τους. Διάσταση 33x40 εκ.

Engraving using oxygraphy; printed in 10 copies. The idea is inspired by the famous head hunters of the Borneo jungle. Nowadays, the tribes are living peacefully paying tribute to their tradition through festivals. Dimensions: 33x40 cm.

Χαρακτικό έργο
με την τεχνική
της οξυγραφίας,
τα μαλακά βερνίκια
και την ακουατίνα.
Το θέμα του
είναι εμπνευσμένο
από τους ορυζώνες
στην Ινδονησία.
Διάσταση:
30x40 εκ.

Engraving using
oxygraphy,
soft varnishes
and aquatinta.
The work
is inspired
by the Indonesian
rice-fields.
Dimensions:
30x40 cm.

Στη στέγη
του κόσμου.
Οξυγραφία
και ακουατίντα
σε τσίγκο.
Χαρακτικό έργο
με την τεχνική
της οξυγραφίας
και της ακουατί-
ντας επάνω σε
τσίγκινη πλάκα,
εμπνευσμένο
από την ζωή
στους δρόμους
στα μικρά
ορεινά χωριά
του Νεπάλ.
Αριθμός
αντύπων: 10.
Διάσταση:
30x40 εκ.

On the rooftop
of the world.
Oxygraphy
inspired by
life in the streets
of Nepal's
mountainous
villages.
Number of
copies: 10.
Dimensions:
30x40 cm.

Χαρακτικό έργο
με την μέθοδο της οξυγραφίας,
τυπωμένο σε 10 αντίτυπα.
Το θέμα του είναι εμπνευσμένο
από το Εθνικό πάρκο
Ρανταπόρε στην Ινδία,
όπου η Ιντίρα Γκάντι το 1979
με την ίδρυσή του, πρόσφερε
ένα καταφύγιο στην τίγρη
που κινδύνευε από αφανισμό.
Διάσταση 33x40 εκ.

Engraving using oxygraphy;
printed in 10 copies.
The theme derives from the
Ranthambore National
Park in India, which
was founded in 1979
by Indira Gandhi
and meant to serve as
a sanctuary for
the endangered tiger.
Dimensions: 33x40 cm.

